STRONY TEKSTOWE

Opis jednostki

Zakład Karny w Kluczborku przeznaczony jest dla recydywistów penitencjarnych z oddziałem dla tymczasowo aresztowanych. Pojemność jednostki wynosi 425 miejsc (Pawilon A dla osadzonych odbywających karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym typu półotwartego 163 miejsc, Pawilon B dla osadzonych odbywających karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym typu zamkniętego z oddziałem dla tymczasowo aresztowanych 258 oraz Pawilon C NZOZ 4 miejsca).

Zakład Karny w Kluczborku był jednostką organizacyjną Służby Więziennej podległą Okręgowemu Inspektorowi Służby Więziennej w Opolu, a od dnia 01.01.2022r. jest podległy Okręgowemu Inspektorowi Służby Więziennej w Łodzi.

Zakład Karny w Kluczborku wpisał się w historię i panoramę miasta na przełomie XIX i XX w. Usytuowany jest we wschodniej części śródmieścia miasta Kluczbork, na tyłach budynku Sądu Rejonowego. Projekt budynku wykonali Gysling i Biller w 1898 r. Brak jest dokładnej daty rozpoczęcia i zakończenia budowy. Podaje się, iż budynek powstał ok. 1900 r. Wzniesiony jest z czerwonej licowanej cegły na planie litery T, charakterystycznego dla ówczesnego pruskiego sposobu zabudowy więziennej. Bryła oraz wystrój elewacji utrzymany w stylu nawiązującym do gotyku w formie uproszczonej , tzn. ,,Szkoła Hanowerska neogotyku ''. Budynek jest murowany 4-kondygnacyjny z poddaszem użytkowym w dachu, stromym, krytym dachówką ceramiczną. Bryła symetryczna rozczłonkowana. Elewacja południowa – 3 częściowa, symetryczna, środkowa część 5- osiowa ujęta dwoma 3-osiowymi ryzalitami, z naczółkami. Elewacja zachowania- 2-częściowa, niesymetryczna. Podłużna część 11-osiowa zamknięta ryzalitem 3-osiowym. Elewacja wschodnia- jak elewacja zachodnia, lecz ryzalit 4-osiowy. Elewacja północna- szczytowa, symetryczna, 1-osiowa.

W związku z zachowaniem w znacznym stopniu wystrojem pierwotnym, będącym przykładem architektury więziennej z przełomu wieków XIX i XX, obiekt został wpisany w dniu 02 marca 1995 roku do Rejestru Zabytków województwa opolskiego pod numerem 2348/9 i objęty ochroną konserwatorską.

Podczas II wojny światowej w Zakładzie Karnym w Kluczborku przetrzymywane były kobiety m.in. z Belgii, Francji oraz Anglii. Więzienie w Kluczborku dysponowało 72 miejscami dla mężczyzn i 9 miejscami dla kobiet. W czasie II wojny światowej według właściwości egzekucyjnych zakład przeznaczony był dla mężczyzn i kobiet skazanych na krótkie kary aresztu i więzienia. W więzieniu przebywali także więźniowie z akcji ,,Noc i mgła'' (Nacht und Nebel).

30 stycznia 1944 roku grupa 94 kobiet z więzienia w Kluczborku została przetransportowana do obozu koncentracyjnego w Ravensbruck, było w niej 21 Francuzek i 68 Belgijek.

Pod ewidencję więzienia podlegały również okoliczne obozy pracy przymusowej, w sumie przez cały okres wojenny ok. 5000 osób. Więzienie służyło również jako punkt przerzutowy do obozów jenieckich m.in. do Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu. Były tu przetrzymywane osoby głównie z terenów Poznania, Ostrowa Wielkopolskiego, Kalisza które później przewożono do obozów koncentracyjnych, bądź zwalniano- co zresztą zdarzało się raczej rzadko.

Po zakończeniu wojny już w roku 1945 władze rozpoczęły zatrzymania i wywózki górników z terenów miast i wsi Górnego Śląska, gdzie nawoływano do zgłaszania się do pofrontowych prac porządkowych. Do niewolniczej pracy w ZSRR ścigano często ludzi z ulicznych łapanek czy wyciągano siłą z domów. Zdarzały się zatrzymania całych zmian górniczych wyjeżdżających na powierzchnię, jak to miało miejsce w kopalni ,,Borek'' w Bytomiu. Ujętych przewożono do podobozów i więzień w tym m.in. do Kluczborka, skąd deportowano ich w bydlęcych wagonach do ZSRR.

Jednym z niechlubnie zapisanych na kartach historii Zakładu Karnego w Kluczborku był Naczelnik Więzienia oskarżony o zbrodnie przeciwko ludzkości Aleksy Krut. Urodził się 17 VI 1925r. W rodzinie prawosławnej w Ostrowie na Lubelszczyźnie. W 1943 roku wstąpił do ,,Zbrojnych Placówek'' PPR. Od roku 1944 pracował w Powiatowym Urzędzie Bezpieczeństwa w Chełmie. Na początku 1945 roku pojechał do szkoły oficerskiej Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Lublinie. Rok później pełnił obowiązki naczelnika więzienia w Kluczborku (1946), w Sosnowcu Radosze (1947) oraz Koronowie (1947 – 1949). Był związany z Salomonem Morelem i wraz z nim pełnił obowiązki Naczelnika w obozie w Świętochłowicach.

Pod koniec lat osiemdziesiątych XX wieku w Zakładzie Karnym w Kluczborku został utworzony oddział dla skazanych niewidomych. W Polsce istniały tylko dwa takie oddziały jeden w Kluczborku i drugi w Zakładzie Karnym Bydgoszcz-Fordon. W tutejszej jednostce przebywało ok.20 skazanych, byli to w przeważającej liczbie osoby, które straciły wzrok w wyniku samookaleczenia. W 1988 roku wszyscy przebywający w Kluczborku skazani ociemniali zostali przetransportowani do Zakładu Karnego Bydgoszcz-Fordon, który stał się od tego momentu jedyną jednostka z oddziałem dla niewidomych.

Do roku 1971 jednostka nosiła nazwę Więzienia Karno - Śledczego. Od dnia 01.07.1971 roku funkcjonowała jako Areszt Śledczy. Natomiast nazwa Zakład Karny w Kluczborku funkcjonuje od 01.07.1976 roku.

W 2007 roku w ramach rządowego ,,Programu pozyskiwania 17 000 miejsc w jednostkach organizacyjnych więziennictwa w latach 2006-2009 '' w Zakładzie Karnym w Kluczborku rozpoczęto działania inwestycyjne mające na celu budowę pawilonu zakwaterowania osadzonych o pojemności 258 miejsc oraz budowę nowej i rozbudowę już istniejącej infrastruktury technicznej jednostki. Z końcem 2007 roku w ramach budowy i rozbudowy infrastruktury rozpoczęto budowę budynku administracyjnego. W budynku mieszczą się sale widzeń, a w ich bezpośrednim sąsiedztwie kantyna. Nowo wybudowany budynek

administracyjny pełni również funkcje wejścia do jednostki.

Pierwsze piętro budynku administracyjnego zajmują biura poszczególnych działów służb wraz z zapleczem socjalnym dla funkcjonariuszy. W roku 2008 rozpoczęto budowę pawilonu zakwaterowania osadzonych, poczekalni dla osób odwiedzających, garaży, muru ochronnego oraz rozbudowę sieci i budowę przyłączy wodociągowych, kanalizacyjnych i energetycznych. Budowę pawilonu zakwaterowania osadzonych zakończono w październiku 2010 roku.

W Zakładzie Karnym w Kluczborku duży nacisk kładzie się na jak najszersze zatrudnienie osadzonych. Stąd też osadzeni wykonują pracę wewnątrz zakładu na różnych stanowiskach, jak i w firmach zewnętrznych. W dniu 15.11.2021 r. zakończono budowę hali na terenie Zakładu Karnego w Kluczborku, która jest współfinansowana ze środków Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywięziennych Zakładów Pracy. Jest to program pomocy publicznej dla podmiotów zatrudniających osoby pozbawione wolności zatwierdzony przez Komisję Europejską o numerze referencyjnym SA.46134 (2016/N). Cała inwestycja to koszt 2 512 662,34 zł. Na terenie hali są produkowane statywy muzyczne z akcesoriami, elementy konstrukcyjne do fotowoltaiki oraz montaż skrzyń transportowych (flight case). Producentem jest firma Athletic sp. z o.o. z siedzibą w Kluczborku. Na terenie hali zatrudnienie odpłatne na 8/8 etatu podjęło 50 osadzonych z podgrupą klasyfikacyjną R-1 na 2 zmiany po 25 osób.